

Algemene Antroposofische Vereniging

Jaarthema 2012/2013

Over de identiteit van de Antroposofische Vereniging

Enige maanden na de oprichting van de Antroposofische Vereniging spreekt Rudolf Steiner in September 1924 op aangrijpend eenvoudige en diepe wijze over haar identiteit.*¹ Hij maakt duidelijk dat achter de Antroposofische Vereniging het spirituele oerbeeld van de antroposofische beweging leeft. De Antroposofische Vereniging zelf zou de plek moeten zijn, waar het esoterische leven van een spirituele beweging rechtstreeks doorheen stroomt. Zijzelf zou esoterisch moeten werken en zich bewust moeten worden van haar esoterische werking. Antroposofie moet niet slechts als antroposofische substantie opgenomen worden, maar ook worden 'gedaan', dat wil zeggen, in alle handelingen werkzaam zijn. In deze samenhang beschrijft Rudolf Steiner, hoe in esoterische zin de Antroposofische Vereniging alleen kan bestaan en in stand worden gehouden door wat leeft als werkelijke menselijke betrekkingen. Alles moet gebaseerd zijn op de werkelijke menselijke betrekkingen in de ruimste zin des woords – gebaseerd op het concrete, niet op het abstracte geestelijk leven.

Betrekkingen tussen mensen

Tegen deze achtergrond heeft de identiteit van de Antroposofische Vereniging verschillende aspecten. Mensen sluiten zich aaneen vanuit de erkenning dat de geestelijke wereld een fundamentele werkelijkheid is. Rudolf Steiner geeft in 1923 aan dat de antroposofie niet alleen als leer opgevat moet worden, maar als geestelijk wezen, dat ten diepste is verbonden met de mens en de betrekkingen tussen mensen. Dit wezen zou in de Antroposofische Vereniging zijn thuis willen vinden. Dit aspect van de identiteit van de Vereniging, dat het wezen Antroposofie betreft, heeft te maken met het wordende in en tussen mensen. Een groot ontwikkelingspotentiaal wordt ontsloten en beleefbaar.

Dit leidt tot het aspect van het karma van de Antroposofische Vereniging. Wat karmisch gebeurt, krijgt een diepere dimensie, de dimensie van het initiatief. Karma is in deze zin niet alleen iets wat te ontdekken en te aanvaarden is; de individuele mens kan er door zijn handelen en houding nieuwe accenten aan toevoegen. Dat wordt mogelijk gemaakt en bevorderd doordat het Christuswezen in de 20e eeuw Heer van het Karma is geworden. Ieder van ons wordt aangesproken op zijn bijdrage aan het lot van de mensheid.

Deze Christusimpuls geeft de Antroposofische Vereniging de opgave - het derde aspect van haar identiteit - de grootst denkbare openbaarheid te verbinden aan echte, waarachtige esoterie. Rudolf Steiner maakt in de Weihnachtstagung van 1923/1924 bij de oprichting van de Vereniging duidelijk, dat we dit 'basisprobleem' alleen in ons hart kunnen oplossen. En later voegt hij eraan toe dat het esoterische juist daarin bestaat dat mensen zich met volle energie uitzetten met het leven en de diepten daarvan.

¹ Rudolf Steiner: Die Konstitution der Allgemeinen Anthroposophischen Gesellschaft und der Freien Hochschule für Geisteswissenschaft (GA 260a), voordracht van 5 September 1924, p. 383

Onderzoek in het geestelijke

Een vierde aspect van haar identiteit tenslotte, ligt in het feit dat de Antroposofische Vereniging in de Vrije Hogeschool voor Geesteswetenschap het hart van haar werken ziet. In de Hogeschool gaat het erom de antroposofie als geesteswetenschap, zoals die door Rudolf Steiner in aanzet is gegeven, te verzorgen, verder te ontwikkelen en voor de verschillende levensgebieden vruchtbaar te maken. De Antroposofische Vereniging heeft ten doel deze ontwikkeling, dat wil zeggen dit onderzoek op geestelijk gebied, te bevorderen. Deze opgave heeft de Vereniging vanaf het begin opgepakt en getracht te volbrengen. In de kern van de zaak gaat het erom een sfeer te scheppen waarin mensen zich kunnen verbinden en vereenzelvigen met de antroposofie. Daardoor ontstaat de behoefte voor de antroposofie op te komen. Dit representeren van de antroposofie in en voor de wereld is een basisvoorwaarde voor het lidmaatschap van de Vrije Hogeschool voor Geesteswetenschap. Uit deze gezindheid zijn de werkgebieden van de antroposofische beweging ontstaan. Zij leveren een bijdrage aan de fundamentele vragen van onze tijd. Aan deze werkgebieden wil de Antroposofische Vereniging dienstbaar zijn in dit vierde aspect van haar identiteit.

Op de jaarvergadering willen we ons wijden aan de identiteit van de Antroposofische Vereniging. Eerst zullen Margrethe Solstad, Ueli Hurter, Sue Simpson en Peter Selg hun bijdrage aan dit thema leveren. Op de Algemene Vergadering zullen de leden van het bestuur zich eveneens met dit thema bezighouden.

Er zijn nog meer aspecten aan de identiteit van de Antroposofische Vereniging, die in de ledengroepen verdiept kunnen worden, tezamen met de reeds genoemde aspecten. Hoe kan het wezen Antroposofie in de Vereniging sterker aanwezig zijn? Door welke werkwijze wordt deze aanwezigheid bevorderd? Ook het karmische aspect van de Vereniging bevat veel vragen. Wanneer Rudolf Steiner aangeeft dat initiatief daarbij een belangrijke rol speelt, komt de vraag naar voren hoe initiatief hier moet worden begrepen. Dit tegen de achtergrond dat het Christuswezen in de karmische gebeurtenissen te ontdekken is. Ook over de verhouding tussen openbaarheid en esoterie wordt verschillend gedacht. Kunnen we daar tot een gemeenschappelijk begrip komen? Een begrip dat noch het openbare, noch het esoterische uitsluit? Rudolf Steiner geeft aan dat de Hogeschool als ziel van de Vereniging kan worden beschouwd. Hoe wordt dit tot levenswerkelijkheid? Is het mogelijk de Hogeschool niet alleen als instituut te zien, maar veeleer als een ziele- en geesteshouding? Ook de relatie tot de werkgebieden wacht met smart op nadere uitwerking. Wat voor betrekkingen kunnen hier worden ontwikkeld?

De verdieping van deze en andere vragen in de ledengroepen kan een onderkennen en beleven van de identiteit van de Antroposofische Vereniging mogelijk maken.

Paul Mackay